

# Sadržaj

## Prvi deo

### Teorijsko determinisanje pravne države i vladavine zakonitosti [15]

#### Demokratija kao oblik vladanja [16]

1.1.Značaj kulture i civilizacije u procesu postuliranja građanskog demokratskog društva .....	16
1.1.1.Kulturne teorije .....	17
1.1.1.1.Pozitivističko definisanje kulture .....	17
1.1.1.2.Kultura kao model ponašanja – antropološko objašnjenje ku..	17
1.1.1.3.Teorija o kulturnim kontaktima - geografska sinteza kultura...	18
1.1.1.4.Eksplicitni i implicitni modeli kultura ponašanja.....	18
1.1.1.5.Teorija o socijalnoj strukturi kao kulturnom sistemu .....	19
1.1.1.6.Univerzalna teorija kulture prema kriterijumu ljudskih .....	19
1.1.1.7.Teorija kulture kao promena u društvenim procesima .....	20
1.1.1.8.Teorija kulture kao psiholoških stanja i socijalnih procesa.....	20
1.1.1.9.Potkulturna teorija.....	21
1.1.1.10.Pop kultura .....	23
1.2.Kulturno-civilizacijske vrednosne orientacije i paradigme građanskog demokratskog društva .....	24
1.2.1.Definisanje civilizacije.....	24
1.2.2.Definisanje kulture i civilizacije kao procesa nastajanja .....	27
čoveka kao društvenog bića .....	27
1.2.3.Filosofija savremenih društava .....	30
1.2.3.1.Filosofija građanskog društva .....	30
1.2.3.2.Filosofija države-nacije .....	31
1.2.3.3.Filosofija države realnog socijalizma.....	32
1.2.3.4.Filosofija građanske demokratske levice – država blagostanja	33
1.2.3.5.Filosofija države libaralnog kapitalizma .....	34
1.2.3.6.Filosofija globalizovane države .....	35
1.2.3.7.Novi oblici nasilja globalnih društava nad malim i .....	37
1.2.4.Otvorena pitanja o vrednostima i vrednosnim orientacijama.....	38
1.2.5.Praksa Zapada u vezi državnotvornih kultura .....	40
1.2.6.Nova slika sveta .....	43
1.3.Kapitalizam kao referentni model socijalne organizacije zapadnih dru....	48
1.3.1.Načela modela socijalne organizacije društvene zajednice .....	48

1.3.1.1.Kapitalizam i kraj istorije.....	50
1.3.1.2.Naćela tržišne privrede (kapitalizma).....	52
<b>Etika, moral, pravo, pravda, sloboda i red (poredak) (55)</b>	
1.4.Etika i moral.....	55
1.5.Pravo i vladavina zakonitosti .....	59
1.6.Prvadja kao vrednosni sistem.....	62
1.7.Sloboda kao univerzalna vrednosna orientacija.....	65
1.8.Red (poredak) .....	69
1.9.Zlo kao suprotnost Dobu.....	71
1.10.Poremećaji u kulturno-civilizacijskim vrednosnim orientacijama.....	73
1.10.1.Križa intelektualne elite i gubitak „radničke klase,, sa porazom sindikalizma zaposlenih i obespravljenosti zaposlenih .....	73
1.10.2.Nezaposlenost kao ključna savremena paradigma .....	77
1.10.3.Narkomanija – bolest savremenog čovečanstva.....	78
1.10.4.Alkoholizam – novi vid lečenja bezizlaznosti.....	79
<b>Analiza odnosa između politike i ekonomije u uslovima globalizacije i internacionalizacije poslovanja (81)</b>	
1.11.Teorije o odnosima između politike i ekonomije.....	81
1.11.1.Dominirajuća gledišta o odnosima politike i ekonomije.....	82
1.11.2.Uloga države u regulisanju ekonomije.....	84
1.12.Savremena politička ideja Zapada kako da manipulacijama ovlađa prirodnim resursima i tržištima nerazvijenog Istoka i siromašnog Juga .....	86
1.12.1.Uloga vladara iz senke u svetskom procesu globalizacije i.....	86
1.12.2.Principi globalne demokracije.....	92
1.12.3.Ideologija otvorene privrede – .....	96
kultura robnih marki .....	96
1.12.4.Teorija Fukujame o „kraju istorije,, .....	99
1.12.5.Vojno-bezbednosna komponenta kao faktor .....	102
izvesnosti budućnosti .....	102
1.12.6.Pozitivni efekti globalne demokratije .....	105
1.12.6.1.Integracija ekonomije razvijenih država u svetsku privredu....	106
1.12.6.2.Globalizacija ekoloških problema.....	107

1.12.6.3.Ključne promene u međunarodnoj razmeni .....	113
1.12.6.4.Međuzavisnost tehnologije i međunarodne trgovine.....	117
1.12.7. Mehanizmi zapadnoizacije metodama manipulacije.....	118

## **Demokratija kao oblik vladanja u uslovima globalizacije i internacionalizacije (123)**

1.13.Demokratija kao političko - socijalni okvir vladanja društvenom zajednicom .....	123
1.13.1.Oboležja, vrednosti, procedure i uslovi demokratije .....	123
1.13.1.1.Istorijski modeli demokratije .....	124
1.13.1.2.Uslovi i klasifikacija demokratije .....	126
1.13.1.3.Negativne strane građanske demokratije - antidemokratija .	128
1.13.1.4.Opasnosti koje nosi demokratija partiskog parlamenta .....	130
1.13.2.Politička tolerancija kao pretpostavka demokratije.....	132
1.13.2.1.Trpeljivost kao pretpostavka funkcionalisanja građanske.....	132
1.13.2.2.Dijalog i tolerancija kao ključne značajke građanske .....	134
1.13.2.3.Politički odnosi i politički interesi kao .....	135
1.13.2.3.1.Lokacija odnosa .....	136
1.13.2.3.2.Oblici odnosa i procesa .....	136
1.13.2.3.3.Klasifikacija odnosa .....	138
1.13.2.3.4.Izražavanje odnosa preko interesa.....	140
1.13.2.3.5.Istraživanje javnosti .....	141
1.13.2.3.6.Problematiziranje prakse u odnosu na teoriju .....	143
1.13.3.Građanski demokratski oblik društvenog sistema.....	144
1.14.Globalizacija kao instrument planiranja strateških saveza i novog svetskog porekla .....	158
1.14.1.Uloga strateških saveza u savremenim odnosima .....	158
1.14.2.Atlantizam (mondijalizam) - novi svetski poredak .....	160
1.15.Upravljanje javnim mnjenjem.....	164
1.15.1.Oblašnjavanje značenja pojmove.....	165
1.15.2.Pojam i suština javnog mnjenja.....	166
1.15.3.Istorijsko nastajanje javnog mnjenje .....	169
1.15.4.Javno mnjenje i demokratija .....	172
1.15.5.Totalitarizam i javno mnjenje .....	174
1.15.6.Tiranija nad javnošću .....	176
1.15.7.Državno nasilje (strahovlada) nad javnošću.....	179

## **Uticaj države, pravde i prava na ponašanje građana (183)**

2.Postanak države i prava .....	183
---------------------------------	-----

2.1.Teorije o državi i pravu .....	184
2.2.Funkcije države i prava .....	186
2.3.Država i savremeno društvo.....	188
2.4.Država blagostanja ili totalitarizma.....	190
2.5.Američki državni pragmatizam ekonomskih interesa .....	192
 3.Nove tendencije u razvoju države .....	193
3.1.Krah ideje država blagostanja .....	194
3.2.Oblici države i prava .....	196
 4.Kриза – zakonomerni proces savremenih kretanja .....	199

## **Kultura poverenja kao pretpostavka funkcionisanja savremene pravne države (203)**

4.1.Veština udruživanja .....	203
4.2.Analiza društava sa niskim međusobnim .....	205
povernjem građana.....	205
4.3.Analiza društava sa visokim .....	208
međusobnim poverenjem građana .....	208
4.4.Analiza procesa obogaćivanja međusobnog poverenja građana .....	212
4.5.Uočavanje razlika između socijalnog modela temeljenog na prosvetitelj- stvu i na tržištu u kontekstu traganja za poverenjem među ljudima.....	214

## **Teorijske osnove funkcionisanja državnog menidžmenta pravne države (217)**

1.Prepostavke funkcionisanja pravne države .....	218
1.1.Konflikti kao osnovna karakteristike pluralističkog društva.....	218
1.2.Karakteristike savremene građanske demokratske dražve .....	219
1.3.Uloga političkih partija u pluralističkim .....	220
građanskim društvima .....	220
 2.Postulati državnog menidžmenta .....	222
2.1.Polazne osnove savremenog državnog menidžmenta .....	222
2.2.Upravljačke aktivnosti savremenog državnog menidžmenta .....	224

3.Ontološko objašnjenje države prava .....	228
3.1.Razgraničenja prava .....	229
3.2.Pojam pravnih subjekata i pravnih odnosa.....	231
3.3.Pravni običaji i običajno pravo .....	233
4.Pojavni oblici državne vlasti .....	234
4.1.Zakonodavna civilna vlast .....	234
4.2.Smenjiva izvršna vlast .....	234
4.3.Profesionalna administrativna vlast .....	235
4.4.Samostalna sudska vlast.....	235
4.5.Nezavisna monetarna vlast.....	236
4.6.Slobodna vlast javnosti .....	236
5.Otvorena pitanja transformacije države i prava .....	236

## Drugi deo

### **Funkcionisanje u praksi pravne države (239)**

1. Političko pravne pretpostavke nezavisnosti sudstva .....	240
1.1.Političko - pravni okvir .....	240
1.2.Uslovi za nezavisnost sudova .....	248
1.2.1.Lična nezavisnost sudske funkcije .....	248
1.2.2.Raspored sudske funkcije .....	249
1.2.3.Stalnost sudske funkcije.....	249
1.2.4.Stambeni i materijalni položaj sudske funkcije .....	250
1.2.5.Sudijski imunitet .....	251
1.2.6.Suštinska nezavisnost.....	251
1.2.7.Unutrašnja nezavisnost sudske funkcije .....	252
2.Političko-pravni procesi.....	255
2.1.Političke partije i državna vlast .....	255
2.1.1.Pojam i vrste političkih partija .....	255
2.1.2.Tipovi političkih partija .....	257
2.1.3.Međusobni uticaj političkih partija i vlasti.....	260
2.1.4.Političke partije i državna vlast u Bosni i Hercegovini .....	262
2.1.5.Tipologija političkih partija u Bosni i Hercegovini.....	270
2.2.Odnos vlasti i javnog mnjenja.....	273
2.2.1.Pojam javnog mnjenja.....	273

2.2.2.Pravni položaj medija i novinara u Republici Srpskoj .....	279
2.2.3.Odnos javnog mnjenja i politike u .....	285
Bosni i Hercegovini .....	285
2.2.4.Odnos javnog mnjenja i vladavine prava u .....	287
Bosni i Hercegovini .....	287
3.Pravosuđe i vladavina prava .....	297
3.1.Modeli organizacije pravosuđa .....	297
3.1.1.Sistem vlasti .....	297
3.1.2.Razlozi uvođenja podjele vlasti .....	303
3.1.3.Sudska vlast .....	306
3.1.4.Evropsko kontinentalni sistem sudske vlasti.....	326
3.1.5.Anglosaksonski sistem sudske vlasti.....	328
3.1.6.Mjesto jugoslovenskog pravosuđa .....	335
3.2.Pravna država i vladavina prava .....	337
3.2.1.Prvi oblici pravne države i vladavine prava .....	337
3.2.2.Savremeno shvatanje vladavine prava .....	344
3.2.3.Načela pravne države i vladavine prava.....	354
3.2.3.1.Legitimnost vlasti.....	354
3.2.3.2.Podjela vlasti .....	356
3.2.3.3.Nezavisnost sudstva .....	357
3.2.3.4.Ustavnost i zakonitost (načelo legaliteta).....	358
3.2.3.5.Ustavna jemstva ljudskih prava i sloboda .....	360
3.2.3.6.Sloboda privrede i privredne aktivnosti .....	361
3.2.4.Pravno ograničena i pravno neograničena vlast .....	362
3.2.5.Diskreciona vlast i vladavina prava .....	365
3.2.6.Jednakost ljudi pred zakonom.....	366
3.2.7.Pravna država i vladavina prava .....	369
3.3.Organizacija i funkcija pravosuđa.....	372
3.3.1.Opšta organizacija pravosuđa .....	372
3.3.2.Načela na kojima se zasniva organizacija i .....	374
djelovanje pravosuđa .....	374
3.3.2.1.načelo zakonitosti.....	375
3.3.2.2.načelo samostalnosti i nezavisnosti sudova.....	376
3.3.2.3. načelo stalnosti sudske funkcije .....	378
3.3.2.4.načelo zbornosti suđenja .....	378
3.3.2.5.načelo javnosti raspravljanja pred sudom .....	379
3.3.2.6.načelo učešća građana u suđenju.....	380
3.3.2.7.načelo sudijskog imuniteta.....	381
3.3.2.8.načelo inkompatibilnosti .....	382

3.3.2.9.načelo dvostepenosti suđenja .....	382
3.3.2.10.načelo izvrsnosti.....	383
3.3.2.11.načelo upotrebe svoga jezika lica u postupku pred sudom...	383
3.3.2.12.načelo prava na odbranu.....	384
3.3.2.13.načelo jednakosti građana pred sudom.....	384
3.3.2.14.načelo pružanja pravne pomoći građanima .....	385
3.3.2.15.načelo etike sudskog poziva.....	385
3.3.3.Funkcija pravosuđa .....	387
3.3.4.Struktura pravosudnih organa .....	392
3.3.4.1.Sudovi .....	392
3.3.4.2.Tužilaštvo.....	409
3.3.4.3.Advokatura.....	412
3.3.4.4.Pravobranilaštvo i ombudsman .....	419
3.3.5.Ljudska prava, slobode i pravosuđe .....	422
3.3.5.1.Ljudska prava i slobode .....	422
3.3.5.1.1.Lična prava i slobode .....	425
3.3.5.1.2.Politička prava.....	429
3.3.5.1.3.Ekonomsко-socijalna prava i slobode .....	431
3.3.5.1.4. Nova i posebna prava i slobode.....	433
3.3.5.2.Pravosuđe i zaštita ljudskih prava i sloboda.....	435
3.4.Pravosuđe kao instrument ograničenja.....	437
ljudskih prava i sloboda .....	437

**Literatura.....** **440**